Rok IV — Nr 1 (82) Bydgoszcz, dnia 4 stycznia 1948 r. Cena zł 15

RZEMIEŚLNIK POMORSKI

TYGODNIK GOSPODARCZY

Wszystkim Współpracownikom, Czytelnikom i Sympatykom naszego pisma życzymy z okazji Nowego Roku wszelkiej pomyślności i Błogosławieństwa Bożego w Ich znojnej pracy.

Pow. Zw. Cechów jako Wydawca „Rzemieślnika Pomorskiego"

Redakcja i Administracja „Rzemieślnika Pomorskiego"

Józef Kołodziejczyk

Przegląd działalności rzemiosła pomorskiego w 1947 roku

Miniony rok nie odznaczył się tak wielkimi wydarzeniami w życiu rzemiosła pomorskiego, jak rok 1946. Niemniej jednak rok ten posiadał doniosłe znaczenie dla rzemiosła na Pomorzu ze względu na dalszy rozwój organizacyjny i krystalizowanie się charakteru i pozycji rzemiosła w ogólnym życiu gospodarczym.

Historyczne wydarzenia ub. roku, jak pierwsze po wojnie wybory i ukonstytuowanie się sejmu ustawodawczego posiadały wielkie znaczenie także dla rzemiosła, które w stabilizacji stosunków w Polsce znalazło dla siebie zapewnienie spokojnej, unormowanej egzystencji.

Działalność rzemiosla w zasięgu ogólnopolskim znamionowało scementowanie i rozwój samorządu rzemieślniczego nadanie mu konkretnych form i ustalenie zadań. Doniosłym wydarzeniem było utworzenie Rzemieślniczej Centrali Zaopatrzenia i Zbytu i jej oddziałów, dalszy rozwój spółdzielczości rzemieślniczej, wyraźne sprecyzowanie zadań poszczególnych organizacji rzemieślniczych i zasięgu terytorialnego oraz tworzenie komisji egzaminacyjnych.

Rzemiosło wzięło udział w walce ze spekulacją, a pod koniec roku dopełniło niemal w 100% obowiązku rejestracji.

Kiedy przeglądamy kronikę wydarzeń w roku 1947 w rzemiośle pomorskim, uderza nas tworzenie nowych organizacji, fundowanie sztandarów etc. Dowodzi to dalszego rozwoju i rozrostu organizacji rzemieślniczych.

Zarówno miniona rejestracja jak i będący na warsztacie dekret o przymusie cechowym staną się podstawą do dalszego skrystalizowania warstwy rzemieślniczej, do uporządkowania jej i wyznaczenia roli rzemieślnika w nowej Polsce.

Kronika najważniejszych wydarzeń

Na początku roku nastąpiło ukonstytuowanie Związku Izb Rzemieślniczych w Warszawie skupiającego 16 Izb wojewódzkich. W związku z tym zostały uroczyście wręczone nagrody zdobyte przez rzemiosło warszawskie na pomorskiej wystawie Przemysłu, Rzemiosła i Handlu w Bydgoszczy.

W dniu **8 stycznia** — zmarł po długich i ciężkich cierpieniach wybitny działacz rzemieślniczy śp. Wacław Burcicki, mistrz rękawiczniczy w Bydgoszczy, naczelny redaktor „Rzemieślnika Pomorskiego". Zmarły był w okresie przedwo-

jennym działaczem na terenie Warszawy, a po wojnie dał się poznać jako ofiarny działacz społeczny na terenie Pomorza.

W dniach od **1 do 28 lutego** przeprowadzona została przez Izbę Rzemieślniczą w Bydgoszczy doroczna rejestracja samodzielnych warsztatów rzemieślniczych na terenie województwa pomorskiego.

23 lutego — zjazd przewodniczących i kierowników powiatowych biur Związków Cechów z terenu Pomorza zapoznaje się z najaktualniejszymi sprawami rzemiosła. Referaty o zagadnieniach rzemieślniczych wygłosili przedstawiciele Izby Rzemieślniczej.

Marzec — utworzenie oddziału bydgoskiego Rzemieślniczej Centrali Zaopatrzenia i Zbytu. Kierownikiem oddziału został p. dyr. A. Krajewski. Zadaniem Centrali jest zapoatrywanie rzemiosła we wszelkie potrzebne surowce, półfabrykaty i gotowe wyroby, na cele przetwórcze oraz organizowanie zbytu gotowej produkcji rzemieślniczej.

17 marca zostało otwarte w Bydgoszczy Technicum Przemysłu Drzewnego jako wyższa szkoła stolarska.

19 marca — poświęcenie ołtarza św. Józefa, ufundowanego przez rzemiosło chojnickie w prastarej farze w Chojnicach. Przy tej okazji odbył się zjazd okolicznego rzemiosła przy udziale przedstawicieli Izby Rzemieślniczej z Bydgoszczy.

23 marca — utworzenie Wojewódzkiego Pomorskiego Związku Cechu Rzeźnicko-Wędliniarskiego z siedzibą w Bydgoszczy.

24 marca — zjazd rzemiosła powiatu grudziądzkiego obraduje w sprawach zawodowych, głównie w sprawach uczniowskich i spółdzielczości.

13 kwietnia — konferencja przedstawicieli wszystkich cechów rzemieślniczych z Pomorza, zwołana przez Izbę Rzemieślniczą, omówiła aktualne sprawy rzemiosła pomorskiego a w szczególności projekt zmiany zasięgu terytorialnego organizacji rzemieślniczych na Pomorzu.

16 kwietnia — nowe władze obejmują Izbę Rzemieślniczą w Bydgoszczy. Na zasadzie decyzji Ministerstwa Przemysłu prezesem Izby został mistrz krawiecki p. Wiktor Kuczma, a dyrektorem Izby p. Józef Werno, dotychczasowy wicedyrektor.

20 kwietnia — walne zebranie Pomorskiego Instytutu Oświaty Zawodowej bilansuje całoroczną pracę tego Instytutu. Główne sprawozdanie wygłosił dyrektor Instytutu p. Deptuła.

21—30 kwietnia — młodzież rzemieślnicza z Bydgoszczy bierze udział w ekshumacji pomordowanych bydgoszczan w „Dolinie Śmierci" pod Fordonem.

Na przełomie lat 1947-48, w chwili rozpoczęcia Nowego Roku pracy dla odrodzonej Ojczyzny, składamy tą drogą wszystkim Rzemieślnikom i Pracownikom Rzemiosła na Pomorzu serdeczne życzenia owocnej pracy i pomyślności osobistej — staropolskim życzeniem

DOSIEGO ROKU!

IZBA RZEMIEŚLNICZA
w Bydgoszczy

Dyrektor	*Prezes*
J. Werno	*W. Kuczma*

28 kwietnia — konferencja gospodarcza rzemiosła i kupiectwa kujawskiego w Inowrocławiu.

3 maja — przedstawiciele rzemiosła pomorskiego biorą udział w wielkim zjeździe Rzemiosła Wielkopolskiego z okazji Międzynarodowych Targów w Poznaniu. Na zjeździe tym uczczono jubileusz pracy dyrektora Ehrenberga.

20 maja — na uroczystym posiedzeniu z okazji zakończenia prac Komitetu 600-lecia m. Bydgoszczy przedstawiciele rzemiosła otrzymują szereg odznaczeń i dyplomów za zasługi w pracy organizacyjnej przy urządzeniu Pomorskiej Wystawy Przemysłu, Rzemiosła i Handlu.

6—8 czerwca — konferencja dyrektorów i kierowników Publicznych Średnich Szkół Zawodowych z terenu Pomorza w Toruniu omawia aktualne sprawy szkolenia zawodowego.

11 czerwca — w skład komitetu do walki z lichwą i spekulacją wchodzi z ramienia rzemiosła p. dyr. Werno.

26 czerwca — Pomorska Spółdzielnia Skór w Bydgoszczy przy Cechu Szewców i Cholewkarzy obchodziła 25-lecie swego istnienia.

3 lipca — pierwszy powojenny zjazd cechów szewskich z terenu województwa pomorskiego.

6 lipca — zjazd rzemiosła w Tucholi, połączony z poświęceniem sztandaru miejscowego Cechu Szewców.

Lipiec — na zlecenie Ministra Przemysłu i Handlu powstaje Ekspozytura Izby Rzemieślniczej we Włocławku.

2—10 sierpnia — rzemiosło pomorskie bierze udział w Międzynarodowych Targach w Gdańsku, zdobywając szereg nagród.

9 sierpnia — Cech Kołodziejsko-Powoźniczy w Bydgoszczy odzyskał z rąk Wojska Polskiego swój sztandar cechowy, wywieziony przez Niemców.

31 sierpnia — poświęcenie sztandaru Cechu Rzeźnicko - Wędliniarskiego w Grudziądzu.

31 sierpnia — zjazd rzemiosła powiatu wyrzyskiego dokonuje wyboru nowego zarządu z prezesem p. Węgrzynem na czele.

3 września — konferencja grupy włókienniczej rzemiosła przy udziale 19 cechów z całego Pomorza odbyła się w Bydgoszczy pod protektoratem Izby Rzemieślniczej.

6 września — odznaczenie prezesa Związku Cechów w Bydgoszczy p. Godka złotym krzyżem zasługi oraz naczelnego redaktora „Rzemieślnika Pomorskiego" p. Kołodziejczyka srebrnym krzyżem zasługi za zasługi w pracy społecznej.

22 września — doniosła konferencja rzemiosła bydgoskiego zapoznaje przedstawicieli władz z aktualnymi bolączkami rzemiosła.

5 października — poświęcenie sztandaru Cechu Szewców i Cholewkarzy w Bydgoszczy.

26 października — poświęcenie sztandaru Cechu Ślusarzy i Mechaników w Bydgoszczy.

9 listopada — poświęcenie sztandaru Cechu Krawców i Kuśnierzy w Bydgoszczy.

23 listopada — poświęcenie sztandaru Cechu Zduńsko-Garncarskiego w Bydgoszczy.

23 listopada — uroczystość 10-lecia Cechu Fotografów w Bydgoszczy.

20 listopada do 20 grudnia — rejestracja rzemiosła pomorskiego na zasadzie dekretu Ministra Przemysłu i Handlu o obowiązku zawiadomienia o prowadzeniu i wykonywaniu niektórych zajęć zarobkowych.

22 grudnia — na posiedzeniu Zarządu Izby Rzemieślniczej podano do wiadomości wyniki rejestracji rzemieślników na Pomorzu. Zgłosiło się 11.237 warsztatów tj. 98,2%.

Na progu Nowego Roku

„Przez nową szkołę zawodową do przebudowy gospodarczej kraju".

Obok upaństwowienia przemysłu i reformy rolnej z ich konsekwencjami, jakie znamionują polską rewolucję, wysuwa się na czoło zagadnień wychowanie nowego człowieka. Naczelnym zadaniem chwili bieżącej, to odbudowa zniszczeń, rozbudowa przemysłu, rzemiosła i wymiany. Przy tym plan gospodarczy ma dać w konsekwencji podniesienie stopy życiowej szerokich mas ludu na wsi i w mieście. Aby te cele osiągnąć, musi być człowiek, który te zadania wykonać potrafi. Człowiekiem tym może być fachowiec uspołeczniony, który potrafi umiejętnościami swymi zorganizować pracę tak, aby zarówno w fabryce, warsztacie, sklepie, magazynie, biurze czy w transporcie lub na kierowniczym stanowisku, osiągnął jak najlepsze wyniki. Wiemy, że wykonanie pracy jak najkorzystniej osiągnąć można przy zużyciu mniejszej ilości materiału i czasu, przy równoczesnym wykonaniu większego zakresu prac lub przedmiotów o lepszej jakości.

To jedno może zagwarantować wykonanie nakreślonych zadań z podniesieniem stopy życiowej o zasięgu powszechnym.

Musimy więc zwiększyć ilość ludzi z kwalifikacjami zawodowymi, a tym samym zwiększyć nasz potencjał produkcyjny. Jest to jasne, gdy zważymy, że przechodzimy proces przekształcenia się z państwa rolniczego w przemysłowo rolniczo-morskie.

Przygotować fachowców mają szkoły zawodowe od najniższych do najwyższych, przy udziale warsztatów prywatnych, państwowych i społecznych. Wśród szkół zawodowych, na których ciąży obowiązek przygotowania największej ilości fachowców, są Średnie Szkoły Zawodowe, przekształcone w lutym 1947 r. ze Szkół Dokształcających Zawodowych, oraz warsztaty rzemieślnicze.

U podstaw szkolenia w Średniej Szkole Zawodowej tkwi nierozerwalnie charakter socjalno - polityczny i socjalno - społeczny obecnych przemian. Wiadomo, że w procesach produkcyjnych zachodzą głębokie przemiany co do form organizacji i metod pracy. W przemianach tych uczestniczyć muszą wszyscy związani z produkcją, chociażby wykonywali prace uboczne. Poważny głos zabierają w tych procesach Związki Zawodowe poprzez Rady Zakładowe i spółdzielczość. Te przemiany, wprowadzone na skutek zmian w obecnej sytuacji, stwarzają nowe „tło społeczne". To nowe „tło społeczne" musi być brane pod uwagę przez wszystkich tych, którzy szkolą młodych fachowców.

W związku z tym na Średniej Szkole Zawodowej ciąży rozszerzony obowiązek wprowadzenia wychowanka nie tylko w technikę wykonania prac w swoim zawodzie, nie tylko w całokształt procesu wytwórczego, ale również w cały splot zagadnień społecznych, z wytwórczością związanych. Wtenczas dopiero nastąpi zrozumienie sensu pracy, chęć do niej i odpowiedzialność za nią. Świadomość u wychowanka jest konieczna, gdyż wtedy czuje on się częścią organizmu społecznego, wywierającego wpływ na proces wytwórczości, a nie dodatkiem do maszyny czy narzędzia. Nowa Szkoła Zawodowa ma się stać ośrodkiem wychowania społecznego w nowej wewnętrznej społecznej karności zawodowej. Aby to się stać mogło, a stać się musi, należy stworzyć atmosferę pracy tak dla Średniej Szkoły Zawodowej, jak i dla warsztatów pracy, które ucznia uczą praktycznego zawodu.

Mistrz jednak winien pamiętać, że terminator jest uczniem w nowej rzeczywistości, nie ten, który chodził w niedzielę czy wieczorem do szkoły zawodowej, ale, jak mówi dekret, siłą nieprodukcyjną.

Uczeń winien znów pamiętać, że w skróconym czasie, wskutek nauki w szkole, ma wykonać tę samą pracę, jaką wykonywał jego kolega, gdy chodził wieczorami do szkoły. Terminator zyskał tytuł ucznia Średniej Szkoły Zawodowej, ma prawo kształcić się w liceach i na politechnice, ma drogę otwartą do najwyższego wykształcenia i stanowisk w państwie, ale musi dać z siebie nie mniej w praktycznym szkoleniu, niż jego kolega z dawnych czasów. A to celem uzyskania pełnego przygotowania praktycznego w zawodzie.

Musimy zdać sobie jasno sprawę przy realizowaniu masowego kształcenia fachowców, że nie tylko musimy odrobić zaległości, ale pokonać trudności, wynikłe z odbudowy i rozbudowy kraju. Poza tym musi się przygotować nowe pokolenie do szybkiego procesu industrializacji, celem wytworzenia nowej kultury gospodarczej, którą posiadamy jeszcze w małym stopniu. Chodzi o to, aby stworzyć takie warunki, stosować takie metody w mobilizacji kadr fachowców, abyśmy mogli w jak najkrótszym czasie przebyć okres i wygrać bitwę o nowy charakter naszego państwa przemysłowo-rolniczo-morskiego.

Jeżeli chodzi o realizację zamierzeń, to łamane są wszystkie upośledzenia, które pozostały z przeszłości, odnośnie szkół zawodowych. Likwiduje się również „ślepe ulice" w ustroju szkolnym. Dążyć musimy, pomimo przeszkód, do tworzenia nowego człowieka, człowieka uspołecznionego, świadomego obywatela i dobrego zawodowca.

Posuwać się będziemy śmiało naprzód i rozszerzać drogę nowej szkoły zawodowej, która ma się stać wyzwoleniem i zaktywizowaniem niespożytych sił, tkwiących w naszym narodzie, celem dokonywania wielkich zbiorowych czynów.

Przez nową szkołę zawodową musimy stworzyć nowy styl pracy i nowy język, język faktów i cyfr z osiągnięć, jakie tworzą nową naszą rzeczywistość polską. Będzie to język najbardziej konkretny i zrozumiały, bo język przeżyć w pracy wychowawczej i kształcenia zawodowego tak praktycznego jak i teoretycznego.

W nowym roku musimy na tym polu zapoczątkować wielką mobilizację sił i doświadczeń. Rzemiosło winno odegrać bardzo poważną rolę, jako doświadczony i bezpośrednio zainteresowany czynnik.

Trzeba podkreślić z całym naciskiem, że nowa Średnia Szkoła Zawodowa, to najbliższa droga do podniesienia intelektualnego mas rzemieślniczych — to w konsekwencji renesans rzemiosła. Współudział w dziele tworzenia nowych szkół zawodowych przez pracę i pomoc w „radach opiekuńczych", tworzenie pomocy naukowych i wyposażeń szkół, winno całe rzemiosło zainteresować bez wyjątku. Wychowanie i kształcenie nowych fachowców obowiązuje każdego mistrza cechowego, boć szkoły nie uczą dla siebie pracowników, tylko dla rzemiosła.

Trzeba w nowym roku podążać szybko naprzód, a nawet wyprzedzać inne ośrodki w Polsce, gdzie Średnie Szkoły Zawodowe są przodującymi, dzięki wydatnej pomocy i poparciu rzemiosła, rozumiejącego obecną rzeczywistość i swoje obowiązki.

Wkład pracy rzemiosła w zręby nowej Polski — podkreślił Prezydent Rzeczypospolitej w swym wigilijnym przemówieniu. W nowym roku będziemy się starali, aby te zręby wzmocnić, przez przygotowanie młodych kadr rzemieślniczych, które przyśpieszą realizację podstawowych zagadnień naszego życia gospodarczego, wzmacniając potencjał produkcyjny naszego kraju wobec naszych sąsiadów.

JD.

Rozszerzajmy naszą wiedzę.

CZŁOWIEK W ŚWIECIE

Na całym świecie żyje obecnie ponad 2 miliardy ludzi, z czego połowa w Azji a 4-ta część w Europie. Gęstość zaludnienia w poszczególnych częściach świata jest następująca: w Europie 56 mieszkańców na 1 klm kwadratowy, w Azji — 26 mieszkańców na 1 klm. kw., w Ameryce — 6 mieszkańców na 1 klm kw., a Afryce — 5 mieszkańców na 1 klm kw. i w Australii — 1 mieszkaniec na 1 klm kw. Na całej ziemi przypada przeciętnie 18 mieszkańców na klm kw.

W Polsce gęstość zaludnienia przed wojną w roku 1938 wynosiła 86 mieszkańców na klm kw. Obecnie wypada 77 mieszkańców na klm kw.

Ludność świata wzrasta w szybkim tempie, czego dowodem jest fakt, że w roku 1650 było na świecie ogółem 545 milionów mieszkańców a obecnie jest już 2.134 milionów mieszkańców, czyli ludność świata wzrosła w tym czasie 4-krotnie. W poszczególnych częściach świata wzrost ten wynosił: w Europie ze 100 milionów z roku 1650 do 537 milionów w roku 1937, w Azji z 330 milionów na 1.161 milionów, w Afryce ze 100 milionów na 154 miliony, w Ameryce z 13 milionów na 271 milionów i w Australii z 2 milionów na 11 milionów. Charakterystyczne, że w ciągu 37 lat w obecnym wieku ludność świata zwiększyła się o 526 milionów osób.

Rozwój ludności w poszczególnych krajach był następujący: w Anglii było w roku 1800 — 10.501 tys. mieszkańców a w roku 1938 — 46.211. W tym czasie ludność Niemiec wzrosła z 24.831 tys. na 78.780 tys., ludność Związku Radzieckiego w części europejskiej wzrosła z 39 milionów na 116 milionów, ludność Stanów Zjednoczonych, z 5.308 tys. na 130.215 tys. Ludność Polski wynosiła w roku 1800 — 9 milionów — w roku 1850 — 13,600 tys., w roku 1900 — 25.563 tys., w roku 1920 —26.664 tys. i w roku 1938 — 34.845 tys. Obecnie, w roku 1946 — spis ludności wykazał 23.911 tys.

W roku 1939 Polska posiadała już 35.100 tys. mieszkańców, w tym 15.400 tys. mężczyzn, i 16.400 tys. kobiet. Według obliczeń ekonomistów Polska mogłaby wyżywić 100 milionów ludzi. Po wojnie przewaga kobiet zwiększyła się, mianowicie mamy 12.975 tys. kobiet i 10.954 tys. mężczyzn, czyli kobiet jest o przeszło 2 miliony więcej.

Z ludności polskiej 31,4% żyje w miastach a 68,6% na wsi.

Największe miasta polskie są: Łódź — 496,861 mieszkańców, Warszawa — 476,538; Kraków — 299,565; Poznań — 267,962; Wrocław — 168,466; Bydgoszcz — (na 6-tym miejscu) 133,856; Katowice — 128,278; Gdańsk — 117,616; Zabrze — 104,206; Chorzów — 104,417 i Częstochowa — 101,480.

Zwiększenie ludności danego kraju zależy od imigracji i przyrostu naturalnego. Przyrost naturalny przed wojną był największy w Polsce i Rumunii, bo wynosił 10,7 pro mil.

Wyniki rejestracji rzemiosła na Pomorzu

Ważne uchwały Zarządu Izby Rzemieślniczej w Bydgoszczy.

W sobotę, 20 grudnia br. została na Pomorzu, w obrębie Bydgoskiej Izby Rzemieślniczej, zakończona rejestracja rzemiosła, przeprowadzona przez Izbę Rzemieślniczą i Powiatowe Związki Cechów w myśl dekretu Ministra Przemysłu i Handlu.

Przebieg rejestracji raz jeszcze udowodnił, że rzemiosło pomorskie zdaje sobie sprawę ze swoich obowiązków i poważnie traktuje wykonywanie zawodu.

Na ogólną liczbę 11.441 warsztatów rzemieślniczych, posiadających karty rejestracyjne, zgłosiło się w urzędach skarbowych i biurach rejestracyjnych 11.237 warsztatów czyli 98,2 proc. Tytułem opłat skarbowych rzemiosło pomorskie wypłaciło ok. 82 miliony złotych. Suma ta jeszcze się powiększy, gdyż niektóre warsztaty otrzymały możność płacenia wyznaczonych sum na raty.

Spośród poszczególnych ośrodków na pierwszym miejscu uplasowało się rzemiosło miasta Bydgoszczy, gdzie zarejestrowało się ponad 100 proc. przewidzianej liczby warsztatów, gdyż przy tej sposobności ujawniło się kilka warsztatów nielegalnie dotąd prowadzonych. Następnie w 100 proc. zarejestrowały się warsztaty rzemieślnicze w Lipnie, Toruniu i Inowrocławiu.

Ogólny wynik rejestracji uznać należy za bardzo pomyślny, przy czym Izba Rzemieślnicza w Bydgoszczy znalazła się na jednym z czołowych miejsc w Polsce.

UCHWAŁY ZARZĄDU IZBY

Wyniki rejestracji rzemiosła zostały przedstawione na posiedzeniu pełnego zarządu Izby Rzemieślniczej, które odbyło się w dniu wczorajszym. Na zebraniu tym zapadło szereg ważnych dla rzemiosła uchwał. W pierwszym rzędzie zostały utworzone komisje egzaminacyjne mistrzowskie dla 16 zawodów na okręg Izby. Szkołom zawodowym na pomoce naukowe i powiatowym związkom cechów na świetlice i biblioteki przyznał zarząd Izby pewne subwencje. Rozpatrywano poza tym sprawę ubezpieczenia uczni rzemieślniczych i postanowiono wystosować w tej sprawie memoriał do Rządu.

Uczestnicy zebrania zapoznali się z działalnością Rzemieślniczej Centrali Zaopatrzenia i Zbytu. Celem usprawnienia działalności Centrali postanowiono podwyższyć jej kapitał obrotowy na 116 milionów, by w ten sposób umożliwić rozszerzenie jej działalności.

UROCZYSTOŚĆ GWIAZDKOWA.

Zarząd Pomorskiej Izby Rzemieślniczej wziął udział w uroczystości gwiazdkowej, zorganizowanej staraniem prezydium Izby dla pracowników. Nastrojową tę uroczystość zagaił pięknym przemówieniem prezes Izby p. Kuczma, witając delegata Ministra Przemysłu i Handlu p. naczelnika Buczyńskiego, wiceprezesa Związku p. Fiołkę i innych. Po podzieleniu się opłatkiem i okolicznościowych przemówieniach nastąpiła weselsza część uroczystości, do urozmaicenia której przyczynili się pp. Miklaszówna i wicedyrektor Cieszyński, wygłaszając dowcipne wierszyki o koleżankach i kolegach biurowych. Zabawne a często złośliwe prezenty od gwiazdora przyczyniły się do powszechnej wesołości. Główną zasługę w zorganizowaniu gwiazdki położył dyrektor Izby p. Werno. Na uroczystości przemówienia wygłosili radca Izby p. Szulc, wiceprezes Osiński oraz wiceprezes Zw. Izb Rzemieślniczych p. Fiołka.

Uroczystość zakończyła się przy kawie i śpiewie kolęd.

Z nowości ustawodawczych

Rzemieślnicy, którzy okażą się kartą rzemieślniczą — nie mają obowiązku przynależenia do Zrzeszenia Prywatnego Przemysłu. Ministerstwo Przemysłu i Handlu wprowadziło obowiązek przynależenia do zrzeszenia prywatnego przemysłu wszystkich tych osób, które prowadzą prywatny przemysł.

Odnosi się to w szczególności do przemysłu konfekcyjnego, farmaceutycznego, produkcji drutu, gwoździ i wyrobów z drutu, chemicznego, włókienniczego, metalowego i elektrotechnicznego, drzewnego i papierniczego przetwórstwa.

Ponieważ Zrzeszenie Prywatnego Przemysłu obejmuje przedsiębiorstwa prowadzone sposobem fabrycznym, to jednakże zrzeszenia te domagają się od niektórych rzemieślników przynależenia do ich zrzeszeń. W związku z powyższym Dyrektor Departamentu Przemysłu Miejscowego Min. Przem. i Handlu wyjaśnił, że od obowiązku należenia do zrzeszenia prywatnego przemysłu wolne są wszystkie te osoby, które, aczkolwiek prowadzą przedsiębiorstwa objęte daną branżą, okażą się kartą rzemieślniczą. Gdyby natomiast zachodziły wątpliwości co do charakteru danego przedsiębiorstwa może Zrzeszenie wystąpić z wnioskiem do właściwej Izby Przemysłowo-Handlowej o wszczęcie postępowania celem stwierdzenia, czy dane przedsiębiorstwo zaliczyć należy do przedsiębiorstw prowadzonych sposobem fabrycznym czy też rzemieślniczym.

Dalej wynika z wyjaśnienia, że w żadnym wypadku Zarząd Zrzeszenia nie ma prawa wpisywać z własnej inicjatywy do rejestru członków osoby, które okazały się kartą rzemieślniczą przed zakończeniem postępowania wyjaśniającego przez władze przemysłowe — wojewódzkie.

Szkoły budowlane w Polsce

Już od 45 roku Ministerstwo Odbudowy prowadzi akcję szkolenia kadr na terenie całej Polski. Liczba uczniów w miarę zwiększenia sum przeznaczonych na szkolenie i usprawnienia organizacji wzrasta z każdym rokiem. W przyszłym roku akcja ta powinna objąć 15 tys. uczniów, ze względu na ogromny brak fachowców w przemyśle budowlanym.

Jesień jest okresem, w którym szkoły budowlane przechodzą z pracy na budowie do nauki teorii zawodu. Teraz chłopcy 70 proc. czasu poświęca nauce w salach wykładowych i klasach, a od wiosny znów pójdą na budowę. Równocześnie jesień jest okresem w którym odbywają się egzaminy czeladnicze.

W Warszawie w Naukowym Instytucie Rzemieślniczym na Złotej 38, 9 listopada absolwenci szkoły budowlanej zdali egzamin czeladniczy.

W Oświęcimiu także 9 listopada absolwenci jednorocznego kursu przysposobienia budowlanego otrzymali świadectwa czeladnicze.

Równocześnie jesienią rozpoczynają prace od szkolenia teoretycznego szkoły budowlane w Warszawie na Hożej 39, od 3 listopada szkoli się kadra przyszłych instruktorów Batalionów Pracy odbudowy kraju — szkolenie to będzie trwało przez okres 6-ciu miesięcy. Są to pierwsze jaskółki — w miarę rozszerzania się Batalionów Pracy liczba instruktorów będzie musiała wzrastać.

W Kielcach 9 listopada nastąpiło uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego hufców budowlanych „Świt". Część hufców ma już za sobą pół roku pracy przy odbudowie wsi, reszta rozpocznie szkolenie zawodowe od nauki teorii zawodu.

Największa uroczystość odbyła się w Gdańsku. Szkoła budowlana przeżywa tam swój wielki dzień, poświęcono tam gmach szkolny całkowicie wybudowany przez uczniów Dwuletniej Szkoły Rzemiosł, krótkofalowych kursów budowlanych i ostatnio zorganizowanych na terenie Gdańska hufców pracy „Świt".

Szkolenie stolarzy artystów

Państwowa Szkoła Przemysłu Drzewnego w Cieplicach, do której uczęszcza obecnie 67 uczniów przeważnie synów rzemieślników, chłopów i robotników, posiada dwa wydziały: stolarsko-rzeźbiarski oraz meblarski.

Oprócz zajęć praktycznych pod kierunkiem fachowych sił nauczycielskich uczniowie słuchają również wykładów teoretycznych.

Przy szkole znajduje się internat.

Kurs fryzjerski w Toruniu

W Toruniu został zakończony kurs fryzjerski prowadzony w ramach szkolenia Pomorskiego Instytutu Oświaty Zawodowej.

Kierownikiem tego kursu był starszy Cechu Fryzjerskiego pan KNIEĆ PAWEŁ z Torunia, instruktorem — mistrz pan Zblewski Franciszek. Kurs ukończyło 71 osób z pośród mistrzów, czeladników i uczniów fryzjerskich.

Na specjalną uwagę zasługuje podkreślenie koleżeńskie współżycie uczestników kursu, pomimo, iż wykłady odbywały się wspólnie dla mistrzów, czeladników i uczniów fryzjerskich.

Zakończenie kursu odbyło się uroczyście w obecności kierownika kursu, wicedyrektora p. Cieszyńskiego, dyrektora Instytutu pana Deptuły Aleksandra, wiceprezesa pana Osińskiego, dyrektora Średniej Szkoły Zawodowej pana Bederskiego Arkadiusza i innych.

W krótkich przemówieniach złożyli podziękowanie instruktorom i kierownictwu kursu mistrz pan Fachowski, czeladnik pan Blauman i uczennica Racławska. W swych przemówieniach podkreślili oni specjalnie wysiłek w pracy jaką włożyli inicjatorzy i kierownictwo kursu, w rezultacie czego osiągnięto doskonałe wyniki.

Przedstawiciele Izby Rzemieślniczej podkreślili w swych przemówieniach harmonijne współżycie pracowników fryzjerskich oraz pęd do pogłębiania wiadomości zawodowych. Panny Prusówna i Łęgowska wygłosiły deklamacje. Po rozdaniu świadectw wszyscy obecni byli podejmowani herbatą.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż kurs fryzjerski w Toruniu jest już z kolei trzecim tego rodzaju kursem przeprowadzonym w ciągu roku bieżącego w ramach Instytutu przez instruktora pana Zblewskiego, który zamierza zorganizować w najbliższym czasie szereg dalszych kursów doskonalenia zawodowego w rzemiośle fryzjerskim.

W warsztacie szczotkarsko-pędzlarskim

Jako następny z serii zwiedzania warsztatów rzemieślniczych, zwiedziliśmy warsztat szczotkarski w Bydgoszczy st. cechu szczotkarzy p. Ślagowskiego.

Może jednym z najbardziej upośledzonych zawodów rzemieślniczych to zawód szczotkarski. Często słyszy się cyniczne słowa „mietlarz“ itp. nazwy. Tak jednakowoż może myśleć o tym zawodzie ten tylko, kto nie zna i nie widział dokładnie toku pracy w zawodzie szczotkarskim, a rzuca takie słowa dla tego, bo inni też tak mówią. Ceni tylko swój zawód, inny zaś uważa za prosty, łatwy, niepotrzebujący żadnego większego wyszkolenia itd. — jednym z najtrudniejszych, to właśnie jest zawód którego on się nie wyuczył.

Tak o zawodzie szczotkarskim mówić nie można. Posiada on szereg tajników zawodowych, technikę i różnorodność prac, tak jak każdy inny zawód rzemieślniczy. Dzieli się w gruncie rzeczy na trzy zasadnicze zawody i to: szczotkarstwo, pędzlarstwo i drewkarstwo.

Nadmienić wypada, iż zawód ten wykonują w pewnym procencie ludzie niewidomi. Wykonanie prac przez niewidomych nie różni się prawie niczem od wykonania ich przez fachowców widomych. Pracują akuratnie i szybko, jakby widzieli dokładnie przez nich wykonany przedmiot. Przez utratę wzroku (w różnych okolicznościach) przez działania wojenne, wypadki i urodzenia, nie stają się oni ciężarem dla społeczeństwa, lecz pracują w miarę swych możliwości dla odbudowy państwa. Ich uzdolnienia zawodowe są w dużo wypadkach wysoko postawione, są oni nie tylko pomocnikami lecz i mistrzami, prowadząc samodzielnie warsztaty.

Na wstępie omówić wypada surowiec, który używany jest w powyższym zawodzie. Podstawowym surowcem jest włosie końskie, szczecina i słoma ryżowa.

Włosie końskie służy do wyrobu wszelkiego rodzaju szczotek np. szczotki do ubrań, dla fryzjerów, do froterowania, zamiatania i różnego rodzaju szczotki techniczne. Rozróżniamy 2 gatunki włosia i to: włosie, które kupuje się wprost od gospodarzy (włosie cięte — żywe) i dostarczone z rakarni (martwe). Żywe przedstawia dla szczotkarzy większą wartość, gdyż jest równe i nie tak bardzo zanieczyszczone. Martwe jest mieszane, tak w długościach jak i kolorach

Szczecinę otrzymujemy z rzeźni ze świń. Używana jest w pędzlarstwie do szczotek i pędzli malarskich, pędzli do golenia i dla malarstwa artystycznego, szczotki do zębów itp.

Oba te surowce fachowiec sortuje według ich grubości, długości i kolorów, wiążąc w mniejsze pęczki. Następnie gotuje się je w wodzie, gdzie się je oczyszcza i odkaża. Gotowanie ma jeszcze inny cel — tak szczecina jak i włosie stają się przez to proste i elastyczne.

Włosie tnie się na odpowiednie długości w miarę jego przeznaczenia. Szczecinę zaś miesza się na specjalnie do tego zrobionym grzebieniu w kształcie stojących kolców żelaznych. Przez czesanie (wymieszanie) usuwa się wszelkie nieużytki i daje możność wyskubywania, sortując ostatecznie na długości, grubości, kolory i gatunki.

Słomę ryżową otrzymujemy w drodze importu z zagranicy. Obrywuje się ją z łodyg, tnie na odpowiednie długości, następnie oparza w gotującej wodzie — po wysortowaniu jest gotowa do naciągania. Przez oparzanie w gotowanej wodzie, słoma ryżowa otrzymuje trwałość i elastyczność.

Dalszymi surowcami, potrzebnymi w powyższym zawodzie, są fieber, kokos, basyna, korzeń ryżowy i piasawa. Surowcami tymi szczotkarze dziś nie pracują, gdyż narazie ich nie importujemy, stosuje się natomiast surowce zastępcze (krajowe).

Z kolei omówimy w szczotkarstwie wykonanie szczotki do szorowania. Jak już poprzednio podaliśmy, przygotowaną słomę ryżową do naciągania, zbiera fachowiec i kładzie ją sobie w fartuch. Następnie przeciąga przez dziurki drewka drut w który wkłada się odpowiednią ilość słomy ryżowej i zaciąga drutem w połowie długości słomy. Tę czynność powtarza przy każdej z poszczególnych dziurek drewka szczotkowego. Wciąganie idzie szybko i wprawnie, trudno jest niefachowcowi zorientować się dokładnie w tych czynnościach. Po ukończeniu naciągania ucina się słomę (zrównuje) nożem do cięcia (nóż w rodzaju krajacza tektury). Następnie górną część drewka przybija się gwoździkami do dolnej (naciągniętej) i już szczotka jest gotowa.

Podobne czynności wykonuje się przy wyrobie szczotki do zamiatania z tą różnicą, że używa się do tego włosia i w drewku jest więcej dziurek (gęściej) przez co jest więcej pracy.

Podam kilka wyrobów, które wykonuje szczotkarz: szczotki do szorowania i na kij. do zamiatania, (podwórzowe, pokojowe i warsztatowe), szczotki do zębów, ubrań, froterowania i techniczne (do młynów, aparatów lekarskich, szpitali i tkaczy).

W pędzlarstwie jest szereg tajników zawodowych, to też praca ta wymaga większego udoskonalenia zawodowego. Do naciągania pędzli wzgl. szczotek dla malarzy, nie używa się drutu, lecz cienkiego sznurka. Następnie zrównanie odbywa się przez upalanie na rozpalonej płycie żelaznej. Pędzel musi być bardzo akuratnie zrównany i włos nie może z niego wychodzić. Gdyby omówić szczegółowo wykonanie pędzli, zajęłoby nam zbyt dużo miejsca i musiałbym być fachowcem.

Ostatnim działem jest drewkarstwo. Niektóre większe warsztaty szczotkarskie wykonują sobie drewka w własnym zakresie, lecz ogół zamawia je w specjalnych warsztatach drewkarskich. Drewka wykonuje się dokładnie według życzeń każdego pojedyńczego warsztatu szczotkarskiego. Pracę tę wykonuje się maszynowo, zaś rączki do pędzli na tokarni drzewnej względnie specjalnych automatach.

Wyroby szczotkarzy i pędzlarzy są w życiu gospodarczym niezbędne, gdyż znajdują się w każdym przedsiębiorstwie, fabryce, składzie a nawet każdym domu. Jednym z zawodów, który najwięcej korzysta z tych wyrobów, to zawód malarski. Dzięki podniesieniu poziomu techniki szczotkarzy i pędzlarzy, przyczyniają się oni do podwyższenia techniki tak samo w innych gałęziach produkcji.

Jak z tego wynika zawód powyższy jest więc niezbędnym i pożytecznym w dziedzinie gospodarczej naszego Państwa. **Sp.**

Kształcimy nowe zastępy fachowców

Żyjemy w okresie wytężonej odbudowy kraju. Życie gospodarcze rozwija się wielkimi i pewnymi krokami. Mimo to mamy jeszcze poważne luki w tej dziedzinie, szczególnie jeśli chodzi o materiał ludzki. Mamy na myśli kadry fachowców. Podczas, gdy z jednej strony obserwujemy szybki rozwój przemysłu, to z drugiej odczuwamy wielki brak fachowców.

To samo obserwujemy w rzemiośle. Wiemy, że rzemiosło obok przemysłu stanowi bardzo ważny czynnik w rozwoju życia gospodarczego naszego kraju, jest jedną z podwalin tego rozwoju.

Tu trzeba lojalnie stwierdzić, że rzemiosło jest w pełni świadome swych zadań. Dlatego czyni wszelkie wysiłki, by im sprostać.

Jednym z zadań rzemiosła jest szkolenie młodego narybku rzemieślniczego, fachowego i pełnowartościowego. Nie jest więc przypadkiem, iż na tej płaszczyźnie następuje zbliżenie i powiązanie pracy zawodowej z pracą oświatowo-kształceniową. W ten sposób osiąga się piękne wyniki w postaci młodego fachowca, pracownika wykwalifikowanego, przygotowanego należycie do zawodu oraz odpowiednio wykształconego, społecznie uświadomionego, postawionego na odpowiednim poziomie kulturalnym obywatela.

Dowodem, iż w tym kierunku pracujemy i co najważniejsze, że wyniki osiągamy, jest skoordynowana działalność władz rzemieślniczych oraz oświatowych, tj. Izby Rzemieślniczej, Pomorskiego Instytutu Oświaty Zawodowej oraz Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu.

Wyrazem tej współpracy było uroczyste zakończenie 3-miesięcznych kursów czeladniczych i handlowych dnia 17. XII. br. zorganizowanych przy Średniej Szkole Zawodowej w Bydgoszczy.

Kursy te miały na celu przygotowanie do praktycznego egzaminu zawodowego przed Izbą Rzemieślniczą. Rozpoczęły się 15. IX. br. Obejmowały ogółem 250 godz. wykładów z przedmiotów zawodowych, języka polskiego z korespondencją, rachunków z kalkulacją, księgowości, prawa przemysłowego, higieny zawodowej, wiadomości społeczno-gospodarczych oraz nauki o Polsce i świecie współczesnym.

Kursiści to młodzież dorosła, której okupant nie pozwolił kształcić się tak, jak tego zawód wymaga. To młodzież, która straciła bardzo wiele w swoim wykształceniu ogólnym.

(Dlatego słusznie). Cechą charakterystyczną tych kursów było to, że na 137 osób, 107 zdało egzamin eksternistowski w zakresie średniej szkoły zawodowej.

Dlatego słusznie podkreślili zarówno kierownik kursów dyr. Durek jak i prezes Zw. Cechów p. Godek oraz przedstawiciel rzemiosła, że Państwo przychodzi młodzieży z pomocą w zdobyciu i uzupełnieniu wiedzy ogólnej i zawodowej. Jednakże oczekują ich wielkie zadania. W Polsce Odrodzonej stawia się rzemieślnikowi poważne wymagania, przede wszystkim wysokiej kultury zawodowej, uświadomienia społeczno-obywatelskiego, rzetelności i uczciwości. Wszedłszy w szeregi braci rzemieślniczej uzupełnią straty, jakie rzemiosło poniosło podczas okupacji. Państwo daje im szerokie pole do (popisu) działania nie tylko tu, lecz przede wszystkim na Z. O. Chodzi o to, by powstał nowy typ rzemieślnika-obywatela świadomego swego celu i zadania.

Kursiści zdają sobie w pełni sprawę z obowiązków na nich ciążących. Dowodem tego były gorące podziękowania za pracę wykładowców oraz przyrzeczenie dalszego dokształcania się zawodowego i ogólnego. Od ich wysokim wyrobieniu obywatelskim świadczy fakt ofiarowania kilkudziesięciu tomów dla biblioteki kursów mistrzowskich i czeladniczych.

Edmund Nowak.

KOMUNIKATY

Cech Krawców i Kuśnierzy zawiadamia, iż zebranie krawczyń odbędzie się 5 bm. o godz. 18.30 w „Domu Rzemiosła".

Wieczory dyskusyjne odbywać się będą w dalszym ciągu we wtorek począwszy od nowego roku 1948 w „Domu Rzemiosła".

Nowy nr „Postępu Krawieckiego", jak również nowy podwyższony cennik jest do odebrania.

Zarząd.

* * *

Cech Bieliźniarzy, Trykociarzy i Hafciarzy urządza w dniu 11 **stycznia o g. 10** w „Domu Rzemiosła" walne zebranie.

* * *

Walne zebranie Cechu Tapicerów i Siodlarzy w Bydgoszczy odbędzie się **dnia 12 stycznia br. o godz. 10-tej** w „Domu Rzemiosła".

Prosimy o gremialny udział.

Zarząd.

Nowa siedziba Izb Rzemieślniczych

Związek Izb Rzemieślniczych R. P. przeniósł się do nowej siedziby w Warszawie przy ul. Koszykowej 54.

W przyszłości po odbudowaniu Domu Rzemiosła na ulicy Miodowej znajdą tam również pomieszczenie biura Związku Izb.

Zezwala się na przedruk artykułów z podaniem źródła.

„Rzemieślnik Pomorski" — redaguje kolegium. Wydawca: Związek Cechów w Bydgoszczy, ul. Jagiellońska 10

Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, Jagiellońska 10, tel. 24-63. Administracja przyjmuje interesantów codziennie od godz. 10 do 13

Redakcja czynna codziennie (oprócz soboty) od godz. 10 do 12-tej. Konto czekowe PKO Bydgoszcz VI-340

Drukarnia Polska Spółdz. Wyd. „Zryw" z o. u., Bydgoszcz — 3918 E 10938

Kalendarz „Rzemieślnika Pomorskiego"

NA ROK 1948

STYCZEŃ

1	C	**Nowy Rok**, Miecz.
2	P	Makarego
3	S	Daniela
4	N	**Eugeniusza**
5	P	Telesfora
6	W	**Trzech Króli**
7	Ś	Lucjana
8	C	Seweryna
9	P	Marcjanny
10	S	Agatona
11	N	**Honoraty**
12	P	Arkadiusza
13	W	Weroniki, Leona
14	Ś	Hilarego
15	C	Pawła pust.
16	P	Marcelego
17	S	Antoniego
18	N	**Katedry św. Piotra**
19	P	Henryka
20	W	Fabiana i Seb.
21	Ś	Agnieszki
22	C	Wincentego
23	P	Zaślub. NMP
24	S	Tymoteusza
25	N	**Nawróc. św. Pawła**
26	P	Polikarpa
27	W	Jana Złot.
28	Ś	Walerego
29	C	Franciszka Sal.
30	P	Martyny
31	S	Jana Bosko

LUTY

1	N	**Ignacego, Bryg.**
2	P	**M. B. Gromn.**
3	W	Błażeja
4	Ś	Andrzeja, Weron.
5	C	Agaty
6	P	Tytusa, Doroty
7	S	Romualda
8	N	**Jana z Matty**
9	P	Apolonii
10	W	Scholastyki
11	Ś	Popielec, Ob. NMP
12	C	Eulalii
13	P	Grzegorza, Katarz.
14	S	Walentego
15	N	**Faustyna**
16	P	Julianny
17	W	Donata
18	Ś	Symeona
19	C	Konrada
20	P	Leona
21	S	Feliksa, Eleonory
22	N	**Małgorzaty**
23	P	Piotra Dam.
24	W	Macieja
25	Ś	Zygfryda
26	C	Wiktora. Małg.
27	P	Aleksandra
28	S	Romana
29	N	**Oswalda**

MARZEC

1	P	Albina
2	W	Heleny
3	Ś	Kunegundy
4	C	Kazimierza
5	P	Euzebiusza
6	S	Wiktora
7	N	**Tomasza**
8	P	Wincentego
9	W	Franciszki
10	Ś	40 Męczenników
11	C	Konstantego
12	P	Grzegorza
13	S	Krystyny
14	N	**Matyldy**
15	P	Klemensa
16	W	Hilarego
17	Ś	Gertrudy
18	C	Cyryla, Edwarda
19	P	Józefa
20	S	Eufemii
21	N	**Palmowa, Bened.**
22	P	Katarzyny
23	W	Wiktoryna, Fel.
24	Ś	Gabriela
25	C	Wielki, Zw. NMP
26	P	Wielki, Teodora
27	S	Wielka, Jana
28	N	**Wielkanoc**
29	P	**Pon. Wielkan.**
30	W	Anieli
31	Ś	Balbiny

KWIECIEŃ

1	C	Teodory
2	P	Franciszka à P.
3	S	Ryszarda
4	N	**Izydora**
5	P	Wincentego
6	W	Celestyna
7	Ś	Rufina. Cyr.
8	C	Dionizego
9	P	Hugona Marc.
10	S	Makara, Marii K.
11	N	**Leona**
12	P	Juliusza, Wiktora
13	W	Hermenegildy
14	Ś	Justyna, Waler.
15	C	Anastazji
16	P	Benedykta
17	S	Rudolfa
18	N	**Apolonii, Bogum.**
19	P	Leona
20	W	Agnieszki, Teod.
21	Ś	Anzelma
22	C	Sotera, Kajasa
23	P	Wojciecha
24	S	Jerzego
25	N	**Marka Ewang.**
26	P	NMP Dobr. Rady
27	W	Anastazego
28	Ś	Pawła od Krzyża
29	C	Piotra m.
30	P	Katarzyny

MAJ

1	S	**Święto Pracy**
2	N	**Zygmunta**
3	P	**Król. Kor. Polsk.**
4	W	Floriana, Moniki
5	Ś	Piusa
6	C	**Wniebowst. P.**
7	P	Domiceli
8	S	Stanisława bisk.
9	N	**Święto Wolności**
10	P	Izydora
11	W	Franciszka
12	Ś	Pankracego
13	C	Serwacego
14	P	Bonifacego
15	S	Zofii
16	N	**Zesł. Ducha Św.**
17	P	**Pon. Ziel. Św.**
18	W	Aleksandry
19	Ś	Piotra Cel.
20	C	Bernardyna
21	P	Julii. Wiktora
22	S	Heleny
23	N	**Jana Bapt.**
24	P	Joanny
25	W	Grzegorza
26	Ś	Filipa Ner.
27	C	**Boże Ciało**
28	P	Augustyna
29	S	Marii Magd.
30	N	**Feliksa**
31	P	Anieli, Petroneli

CZERWIEC

1	W	Jakuba
2	Ś	Erazma
3	C	Klotyldy
4	P	Franciszka
5	S	Bonifacego
6	N	**Norberta**
7	P	Roberta
8	W	Medarda
9	Ś	Pryma i Felic.
10	C	Małgorz., Bogum.
11	P	Barnaby
12	S	Onufrego
13	N	**Antoniego Pad.**
14	P	Bazylego
15	W	Jolanty
16	Ś	Benona
17	C	Wandy
18	P	Marka
19	S	Gerwaz. i Protaz.
20	N	**Sylweriusza**
21	P	Alojzego Gonz.
22	W	Paulina
23	Ś	Zenona
24	C	Jana Chrz.
25	P	Łucji
26	S	Jana i Pawła
27	N	**Władysława**
28	P	Ireneusza, Leona
29	W	**Piotra i Pawła**
30	Ś	Emila i Lucyny

Kalendarz „Rzemieślnika Pomorskiego”

NA ROK 1948

LIPIEC

1	C	Krwi Św. P. J.
2	P	Nawiedz. NMP
3	S	Anatola
4	N	**Józefa Kal.**
5	P	Antoniego
6	W	Łucji
7	Ś	Cyryla i Met.
8	C	Elżbiety
9	P	Weroniki
10	S	7 Braci Męcz.
11	N	**Pelagii**
12	P	Jana Gw.
13	W	Małgorzaty
14	Ś	Bonawentury
15	C	Henryka
16	P	NMP Szkapl.
17	S	Aleksego
18	N	**Szymona**
19	P	Wincentego à P.
20	W	Czesława
21	Ś	Praksedy
22	C	**Manifest PKWN**
23	P	Apolinarego
24	S	Kunegundy, Kryst.
25	N	**Jakuba Ap.**
26	P	Anny
27	W	Natalii
28	Ś	Wiktora
29	C	Marty
30	P	Julity
31	S	Ignacego Lof.

SIERPIEŃ

1	N	**Piotra w okow.**
2	P	NMP Anielskiej
3	W	Szczepana
4	Ś	Dominika
5	C	NMP Śnieżnej
6	P	Przem. Pańsk.
7	S	Kajetana
8	N	**Cyriaka**
9	P	Romana
10	W	Wawrzyńca
11	Ś	Zuzanny
12	C	Klary
13	P	Hipolita
14	S	Euzebiusza
15	N	**Wniebowz. NMP**
16	P	Joachima
17	W	Jacka, Julian.
18	Ś	Heleny, Włodz.
19	C	Bolesława, Ludw.
20	P	Bernarda
21	S	Joanny
22	N	**Tymoteusza**
23	P	Filipa
24	W	Bartłomieja
25	Ś	Ludwika
26	C	NMP Jasnogórsk.
27	P	Józefa Kal.
28	S	Augustyna
29	N	**Ścięcie Św. Jana**
30	P	Róży Lim.
31	W	Rajmunda

WRZESIEŃ

1	Ś	Idziego
2	C	Stefana Kr.
3	P	Szymona
4	S	Rozalii
5	N	**Wawrzyńca**
6	P	Eugeniusza
7	W	Reginy
8	Ś	Narodz. NMP
9	C	Piotra Klaw.
10	P	Mikołaja
11	S	Jacka
12	N	**N. Imienia M. B.**
13	P	Filipa
14	W	Podwyż. Krzyża
15	Ś	M.B. Bolesnej
16	C	Korneliusza
17	P	Stygm. św. Franc.
18	S	Józefa
19	N	**Januarego**
20	P	Eustachego
21	W	Mateusza Ap.
22	Ś	Tomasza
23	C	Tekli
24	P	M.B. od wyk. niew.
25	S	Władysława
26	N	**Cypriana, Just.**
27	P	Koźmy i Dam.
28	W	Wacława
29	Ś	Michała Arch.
30	C	Hieronima

PAŹDZIERNIK

1	P	Jana z Dukli
2	S	Aniołów Stróż.
3	N	**Teresy**
4	P	Franciszka Seraf.
5	W	Placyda
6	Ś	Brunona
7	C	M. B. Różańc.
8	P	Brygidy
9	S	Ludwika, Dyon.
10	N	**Franciszka Borg.**
11	P	Macierz. NMP
12	W	Maksymiliana
13	Ś	Edwarda
14	C	Kaliksta
15	P	Teresy, Jadw.
16	S	Gerarda
17	N	**Małgorzaty Al.**
18	P	Łukasza Ewang.
19	W	Piotra z Alk.
20	Ś	Jana Kant., Ireny
21	C	Urszuli
22	P	Korduli
23	S	Seweryna
24	N	**Rafała**
25	P	Kryspina
26	W	Ewarysta
27	Ś	Sabiny
28	C	Szymona i Tad.
29	P	Narcyza
30	S	Alfonsa, Edmunda
31	N	**Chrystusa Króla**

LISTOPAD

1	P	**Wszystkich Św.**
2	W	Dzień Zaduszny
3	Ś	Huberta
4	C	Karola Bor.
5	P	Zachariasza
6	S	Leonarda
7	N	**Antoniego Bal.**
8	P	Tryfona i Honor.
9	W	Teodora
10	Ś	Andrzeja z Aw.
11	C	Marcina
12	P	Witolda, 5. Br. M.
13	S	Stanisława Kostk.
14	N	**Józefata**
15	P	Leopolda, Gertr.
16	W	M. B. Ostrobr.
17	Ś	Grzegorza
18	C	Romana
19	P	Elżbiety
20	S	Feliksa
21	N	**Ofiarowanie NMP**
22	P	Cecylii
23	W	Klemensa
24	Ś	Jana od Krzyża
25	C	Katarzyny
26	P	Jana, Leona
27	S	Waleriana
28	N	**Zdzisława, Grzeg.**
29	P	Błażeja
30	W	Andrzeja Ap.

GRUDZIEŃ

1	Ś	Eligiusza
2	C	Konrada, Aurel.
3	P	Franciszka Ksaw.
4	S	Barbary
5	N	**Krystyny**
6	P	Mikołaja
7	W	Ambrożego
8	Ś	**Niep. Pocz. NMP**
9	C	Leokadii
10	P	NMP Loret.
11	S	Damazego
12	N	**Aleksandra**
13	P	Łucji
14	W	Izydora
15	Ś	Walerego
16	C	Euzebiusza
17	P	Łazarza
18	S	Gracjana, Bogusł.
19	N	**Urbana**
20	P	Teofila
21	W	Tomasza
22	Ś	Zenona
23	C	Wiktorii
24	P	Wigilia, A[illegible]
25	S	**Boże Na[illegible]**
26	N	**Szczepana**
27	P	Jana Ew[illegible]
28	W	Młodziank[illegible]
29	Ś	Tomasza
30	C	Eugeniusz[illegible]
31	P	Sylwestra